

Introduktion til recovery

Tegning: Frits Ahlefeldt

v. Anne Mette Billekop, Leder PsykInfo Region Sjælland

ambi@regionsjaelland.dk

dec 2023

Psykiatrisk Enhed for Information | Brugerstyring | Recovery

PsykiInfo er rådgivnings- og udviklingsenhed i Psykiatrien med følgende tilbud:

- Uvildig rådgivning om psykisk lidelse, psykiatrien og recovery
- 24 aftenarrangementer om psykisk lidelse, psykiatri og recovery på biblioteker og online
- 2 ophold om året på Recovery Højskole i samarbejde med kommuner
- Facilitering af interne processer fx om recovery
- Vidensbank omkring recovery og peerstøtte – rekruttering, intro og netværk for peermedarbejdere
- Afstigmatisering med EN AF OS
- Organisatorisk brugerinddragelse - brugerpanel

PsykiInfo har ansvar for indenfor og udenfor psykiatrien at styrke:

- Afstigmatisering, brugerinddragelse, recovery og vidensformidling

www.psykiatrienregsj.dk/psykinfo

Reflektionsquiz

Hvor mange ville fortælle en nær kollega, hvis de får en psykisk sygdom?

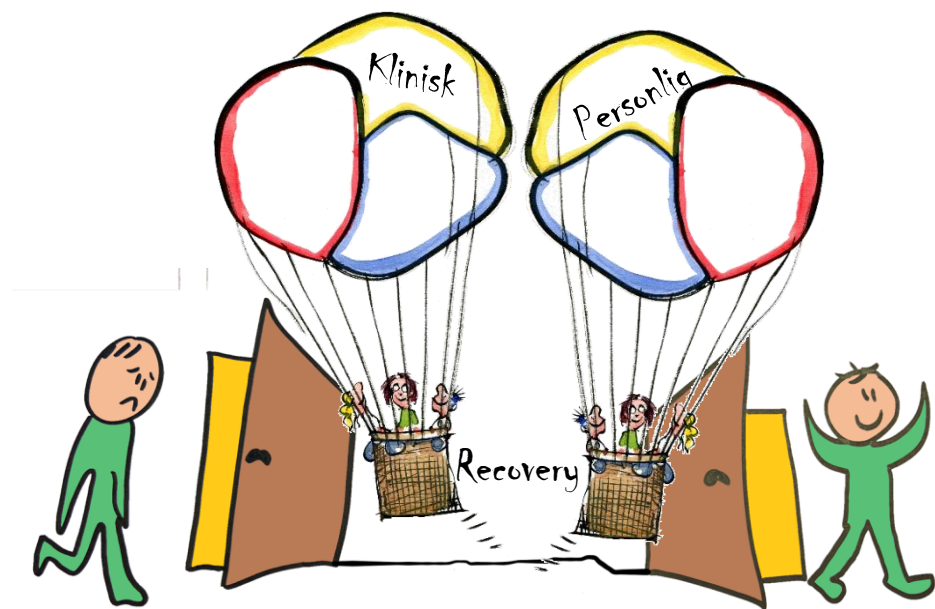
Epinion-undersøgelse fra 2019

- **45%** ville sige det
- **19%** ville ikke
- **36%** ved ikke

Tegning: Frits Ahlefeldt

Recoverystrategi 2019-2024

Tegning: Frits Ahlefeldt

Målet: Fra patienten kommer ind ad døren til han eller hun afsluttes, skal han eller hun stå markant styrket på recovery

Vejen:

Øge recovery-orienteringen i behandling og pleje markant ved at:

- udvikle og afprøve nye veje til styrket recovery-orienteret praksis (Afprøvninger)
- Roadshows, hæfte og konference (fælles viden)

Recovery undersøgelse 2020 og juni 2023

Hvad betyder recovery?

Direkte oversat betyder recovery:

- Genopretning
- Bedring
- Helbredelse
- Generhvervelse

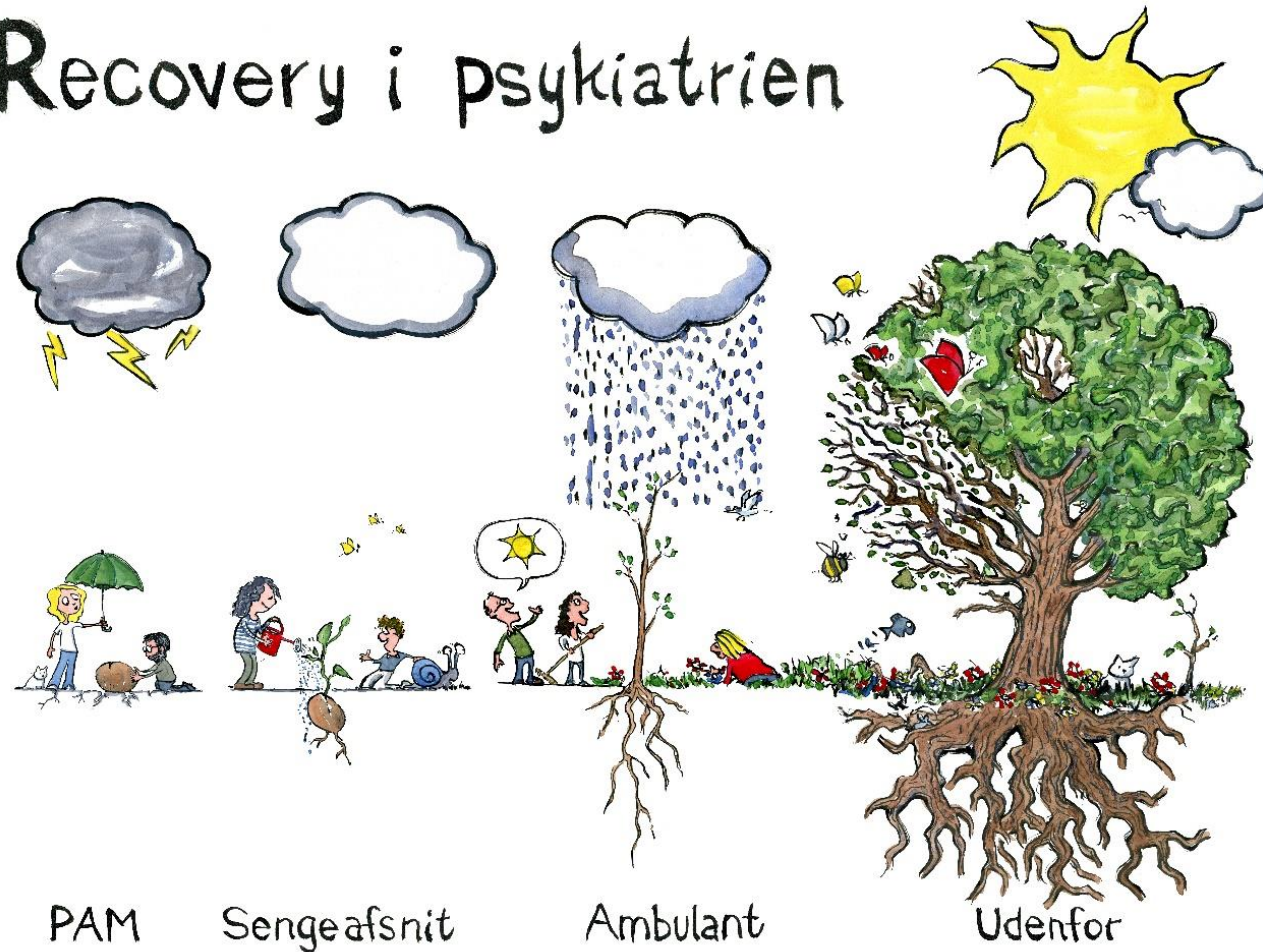

Tegning: Frits Ahlefeldt

Recovery i psykiatrien

Fokus på at skabe en balance

Målet: At patienten bliver symptomfri – eller at symptomerne er under kontrol – og lever med mindst mulig støtte

Hvad fremmer symptomfrihed?

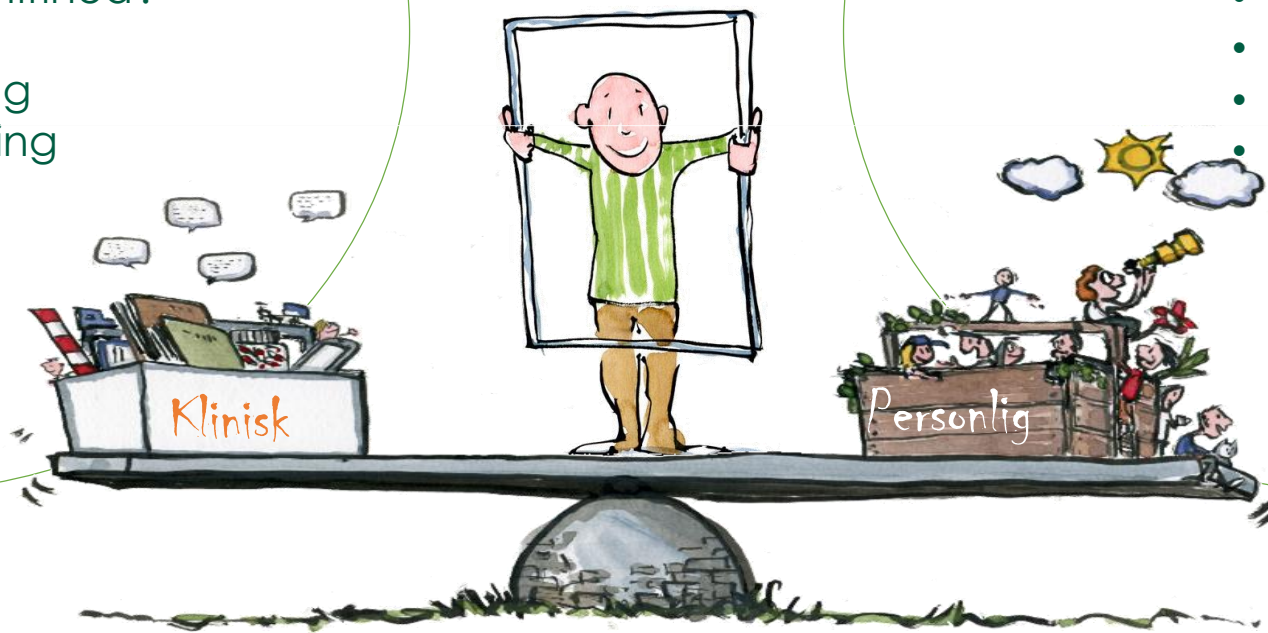
- Sygdomsindsigt
- Medicinsk behandling
- Terapeutisk behandling
- ECT
- Miljøterapi

Målet: Et tilfredsstillende, håbefuldt og bidragende liv

Hvad fremmer "det håbefulde, tilfredsstillende og bidragende liv"?

- C – Forbundethed
- H – Håb
- I – Positiv identitet
- M – Meningsfuldhed
- E – Empowerment

Leamy et al (2011)

Når et menneske 'oplever CHIME'...

(C) Forbundethed

(C for connectedness)

At være en del af
fællesskaber - modpolen til
fremmedgjorthed og
ensomhed...

At kunne spejle sig i andre...

At have godt samvær
med andre -
venner og os

(I) Identitet

Et positivt selvbillede...

At være noget for
andre...

At være noget andet end
'den syge'... uden
stigmatisering og
selvstigmatisering

(E) Empowerment

At have kontrol og
handlekraft i sit eget liv...

Når man ser og tror på
sine styrker

Når man kan se
handleveje

(H) Håb og fremtidsoptimisme

Håbet og en tro på, at
fremtiden bliver bedre...

At andre både drømmer,
håber og tror sammen med
én...

Anerkendelse for alt det
man kan - også på trods

(M) Meningsfuldhed

At se mening i sit liv over
fortid, nutid og ud i
fremtiden...

At have meningsfulde roller i
fællesskaber...

At bruge sin tid
meningsfuldt...

...lever det et tilfredsstillende, håbefuldt og bidragende liv

Refleksion med sidemanden 5 min:

Tal med hinanden om:

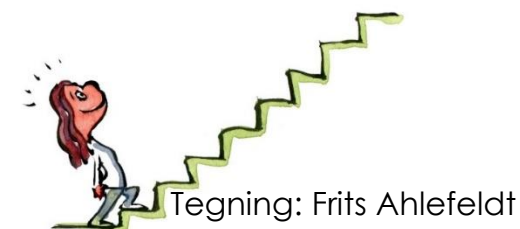
Hvor skal I arbejde og hvordan kan I styrke CHIME-elementerne hos patienterne?
(forbundethed, håb, identitet, mening og empowerment)

Tegning: Frits Ahlefeldt

Vi ved i dag:

- **Alle kan opnå personlig recovery** - og også "tunge diagnoser" opnår klinisk recovery
- **At recovery er en personlig og social proces for den enkelte** – og at psykiatrisk personale understøtter denne proces med faglige og personlige egenskaber
- **At recoveryorientering er en grundlæggende del af psykiatrisk faglighed** – centralt i relationer og deeskalering, safewards, mentalisering, f-act-teams m.m.
- **At håbet om at kunne komme sig spiller en stor rolle** - og at håbet kan slukkes

Tilbud der understøtter recovery

- **Peer-støtte:** samtaler med en peer-medarbejder understøtter den enkeltes recovery som et element i behandlingen
– tilbud om peerstøtte til både patienter og pårørende
- **Recovery Højskole:** fem dages højskoleophold, hvor elementerne i CHIME foldes ud

Tegning: Frits Ahlefeldt

Hvad er peer-støtte?

“Støtte til forandring mod et bedre liv, som finder sted mellem to eller flere personer, der forbindes af **fælles erfaringer** i livet – i denne sammenhæng erfaringer med psykiske vanskeligheder, med livet som bruger af de offentlige tilbud og med recovery”

Socialstyrelsen (2014) *Peer-støtte i Danmark – et foreløbigt overblik*

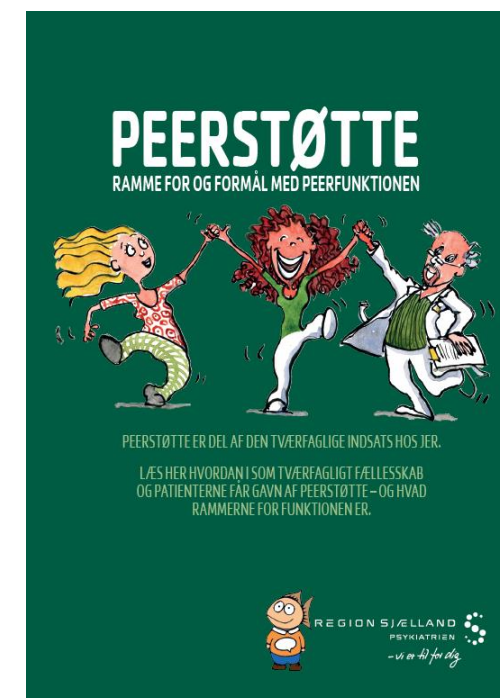
Ok... hvad var plan B igen?

Hvad gør peermedarbejderen?

- Bidrager med **brugerperspektivet** – både i samtaler med patienter og i dialog og mødefora med kollegaer
- **Spejler** patientens aktuelle udfordringer i sin egen recovery proces
- Indgyder **håb og empowerment** og har fokus på patientens **ressourcer, muligheder og drømme**
- Taler om **det patienten ønsker at tale om** (ikke fastlagt formål)
- Taler **patientens sprog**
- **Bygger bro** mellem patient og personale
- Er et **levende billede** på, at det kan lade sig gøre at komme sig fra psykisk lidelse
- Læs mere i retningslinjen: <https://d4.regsj.intern/?DokID=680589>

Peerstøtte til både patienter og pårørende

Peer-medarbejdere arbejder på afsnit og i ambulante enheder med samtaler og recoverygrupper for patienterne samt deltager i behandlingskonferencer

Pårørendepær-medarbejdere – skal ansættes én i hver voksenpsykiatriske afdeling i løbet af foråret 2024

Pårørendepær-medarbejder i børne- og ungdomspsykiatrien på U3 og U1 seks timer om ugen i dagtimerne

Udmattet pårørende

Recovery Højskolen – et tværsektorielt tilbud

- Kombination af Recovery skole tankegang (England) og dansk højskoletradition
- 5 dages ophold – min 30 kursister - særligt tilrettelagt program med fokus på recovery
- Både undervisere, tutorer og kursister har erfaring med recovery-processer
- Højskoleopholdet foregår på Ubberup Højskole i Kalundborg
- Psykiatrien finansierer planlægning, gennemførelse og evaluering af højskolen, kommunerne betaler selve opholdet for borgerne

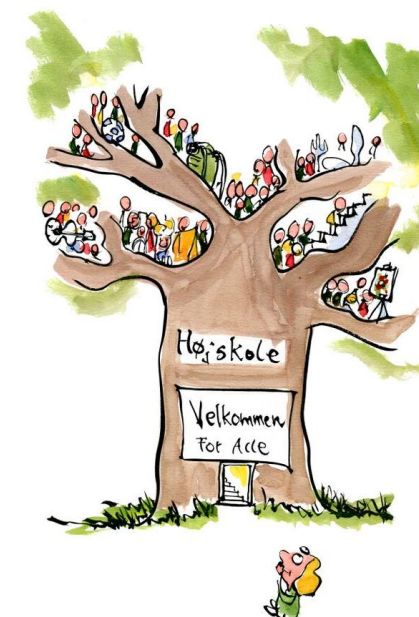
Samarbejdet om recovery højskolen

*"Højskoleturen har givet mig håb
Mindet mig om evner og tanker, jeg
havde glemt."*

Kursist marts 2022

- Nogle kommuner fast aftale pladser til grupper af borgere
- Opfølgning i grupper lokalt kan fastholde motivation for egen recovery proces
- Næste ophold april 2024

- Kontakt PsykInfo, hvis I eller patienter har spørgsmål om højskolen

[Tag på Recovery Højskole - Region Sjælland \(regionsjaelland.dk\)](https://regionsjaelland.dk)

Tegning: Frits Ahlefeldt

Afstigmatisering med EN AF OS

- Mindske den dobbelte belastning stigmatisering kan give - for at styrke recovery
- Siden 2011: landsindsatsen EN AF OS – mindske tavshed, tvivl og tabu
- 35 EN AF OS ambassadører i Region Sjælland har gennemført træningsforløb, der gør dem klar til at formidle deres historie
- Læs mere på www.en-af-os.dk

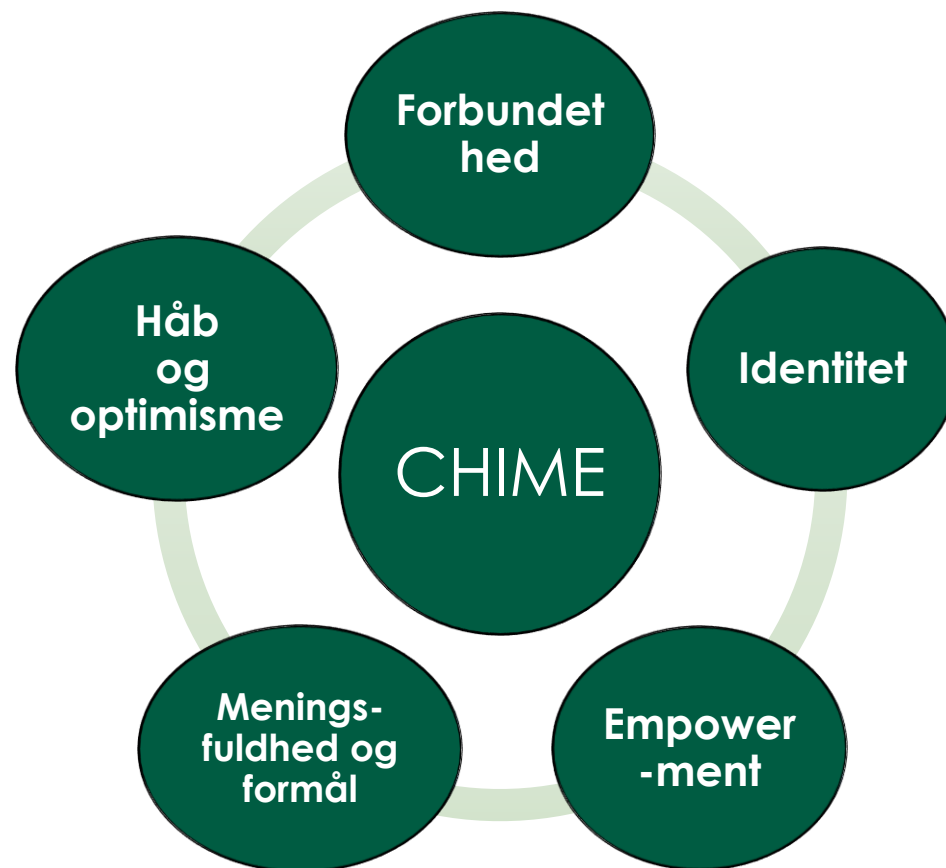

Alle er EN AF OS – en del af samfundet 😊

Efter pausen deler Jacob sin personlige historie om behandling og recovery

'CHIME' er byggestenen i personlig recovery

Leamy, M., Bird, V., Boufillier, C.L., Williams J. and Slade, M. (2011): *Conceptual framework for personal recovery in mental health: systematic review and narrative synthesis*, The British Journal of Psychiatry, Nr. 199, 445–452.